Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар фанининг предмети, мақсади ва вазифалари

Режа

1. «Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар» ўқув фанининг предмети.
2. Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар ўқув фанининг асосий вазифалари.
3. Миллий ғоя: асосий тушунча ва тамойиллар ўқув фанининг ижтимоий фанлар тизимидаги ўрни ва уни ўрганишнинг аҳамияти.

Ушбу фаннинг категориялари: «Ғоя», «ғоявий тамойиллар», «ғоявий тарбия», «мафкура», «мафкуравий тизим», «мафкуравий полигон», «мафкуравий иммунитет» ва бошқалар.

«Ғоя» ва «мафкура» тушунчалари, уларнинг халқлар ва давлатлар тақдирига таъсири, ҳозирги замондаги мафкуравий жараёнлар, миллий ғоянинг мазмун-моҳияти, тушунчалари, шаклланиш қонуниятлари, намоён бўлиш хусусиятлари, уни халқимиз қалби онгига сингиш йўллари ва усуллари ушбу фаннинг предметини белгилайди.

Бу фаннинг қонуниятлари:
1. Ҳар қандай жамиятнинг ўзига хос ғоявий тамойиллари бўлиши шарт.
2. Ҳар бир жамият ёки давлат ўзининг ижтимоий тузилишига мос келадиган мафкуравий ҳимоя тизимини яратиши зарур.

«Мафкура ҳар қандай жамият ҳаётида зарур. Мафкура бўлмаса одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотиши муқаррар. Қаердаки, мафкуравий бўшлиқ вужудга келса, ўша ерда бегона мафкура ҳукмронлик қилиши ҳам тайин».

Бугунги кунда одамзод маълум бир давлатлар ва сиёсий кучларнинг манфаат-ларигагина хизмат қиладиган, олис-яқин манбалардан тарқаладиган, турли маъно-мазмундаги мафкуравий кучларнинг таъсирини доимий равишда сезиб яшамоқ-да. Ахборот асри, электроника асри деб аталаётган XXI асрнинг бугунги кунида бу таъсирлардан холи бўлиш деярли имкон-сиздир. Демак, бугунги кунда «мафкура полигонлари ядро полигонлари»га нисбатан ҳам кўпроқ кучга эга.

Фаннинг максад ва вазифалари

- Мустақил дунёқараш ва эркин тафаккурни шакллантириш
  - Миллий ўзликни англаш
    - Кўп миллатли халқимиз онгида «Ўзбекистон - ягона Ватан» туйғусини шакллантириш
- Эркин фикрли, сиёсий фаол инсонни тарбиялаш
  - Тарихий хотирага садоқат
    - Миллий табиатимизга хос бунёдкор фази-латларни ривожлантириш
- Умуммиллий бирлик муҳитини яратиш
  - Миллий қадриятларни ривожлантириш
    - Миллий ифтихор ва ғурурни тарбиялаш

3-слайд

Фаннинг мақсад ва вазифалари

МИЛЛИЙ ҒОЯ: ЗАРУРЛИГИ, МАЪНО-МОҲИЯТИ

МИЛЛИЙ ҒОЯ – инсон жамият ҳаётига маъно мазмун бахш этадиган, уни эзгу мақсадлар сари етаклайдиган фикрлар мажмуидир.

МАФКУРА – муайян ижтимоий гурух, қатлам, миллат, давлат, халқ ва жамиятнинг эхтиёжлари, мақсад ва муддаолари вазифалари, орзу интилишлари ҳамда уларни амалга ошириш тамойилларини ўзида мужассам этадиган ғоялар тизимидир.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

МАМЛАКАТ ОЛДИДА ТУРГАН МАҚСАДЛАР

РИВОЖЛАНИШ СТРАТЕГИЯСИ

- “Идея” грек тилидаги “idea” сўзидан олинган бўлиб, қадмиги у “образ”, “ташқи кўриниш” деган маъноларни англатар эди. Лекин бу тушунчанинг мазмун-моҳиятларни англатар эди.
- Тафаккурнинг маҳсули сифатида ғоя теварак оламни ўрганиш, билиг жараёнида вужудга келади. Ижтимоий онгнинг барча шакллар –илм – фан, дин, фалсафа, санъат ва бадий адабиёт, ахлоқ, сиёсат ва ҳуқуқ – муайян бир ғояларни яратади, уларга таянади ва уларни ривожлантиради. Маълум маънода айтиш мумкинки, ҳар бир

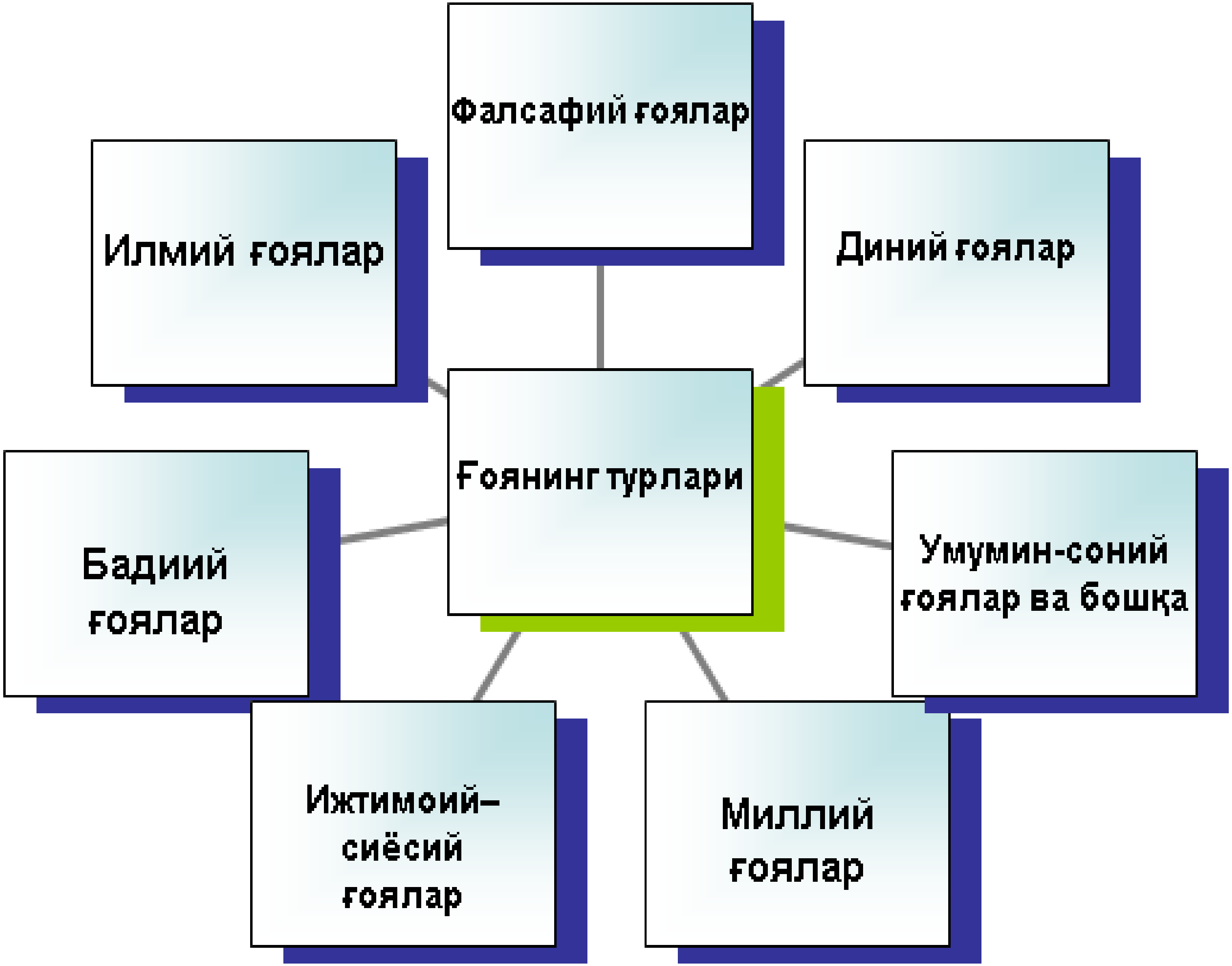
Фалсафий ғоялар
Илмий ғоялар
Диний ғоялар
Ғоянинг турлари
Бадиий ғоялар
Умумин-соний ғоялар ва бошқа
Ижтимоий-сиёсий ғоялар
Миллий ғоялар

Миллий ғоя

- Миллатнинг ўтмиши, бугуни ва истиқболини ўзида мужассамлаштирган , унинг туб манфаатлари ва мақсадларини ифодалаб, тараққиётга хизмат қиладиган ижтимоий ғоя шакли
- Миллий ғоя ўз моҳиятига кўра, халқ, миллат тақдирига дахлдор бўлган, қисқа ёки узоқ муддатда ҳал этилиши керак бўлган вазифалар ва мўлжалларни ҳам акс эттиради.

Миллий ғоянинг негизлари
Миллий маънавий кадриятлар
Умуминсоний кадриятлар

Миллий ғоянинг мақсади
Озод ва обод Ватан
Эркин ва фаровон хаёт баропо этиш

БИЛИШ
ТАРБИЯ-ВИЙЛИК
РЕГУЛЯТИВ
КОМУНИ-КАТИВ
МИЛЛИЙ ҒОЯНИНГ ФУНКЦИЯСИ
НОРМАТИВ, ҚАДРИЯТЛИ
САФАРБАР ЭТИШ, ЙЎНАЛТИРИШ
ҲИМОЯ
ҒОЯВИЙ БАНДЛИК

М А Ф К У Р А

Арабча "муфаккиротун" – чуқур маъноси, теран

Муайян ижтимоий гуруҳ, қатлам миллат, жамият, давлат манфаатлари, орзу-истак ва мақсадларининг ғоявий-назарий қарашлар ва уларни амалга ошириш

Идеология тушинчаси дастлаб фан сифатида илмий истеъмолга француз маърифатпарвари Антуан Дестю де Граси томонидан киритилган. У ўзининг «Фикрий қобилият ҳақида этюд» номли асарида «идеология» терминини ғоялар ҳақидаги фан деб атаган.

Мафкуранинг ўзига хос хусусиятлари

- Мафкурада воқелик билимлар гавдаланади
- Билимлар асосидаги жараёнларга баҳо берилади
- Ижтимоий муноса-батларга қаратилган мақсадли дастурлар намоён бўлади

Ғоя сафарбар этувчи улуғвор фикр бўлса, мафкура эса мана шундай улуғвор ғояларни бир бутун яхлит куч қилиб бирлаштирувчи, уюштирувчи ҳаракатга келтирувчи, бошқарувчи ғоялар тизимидир.

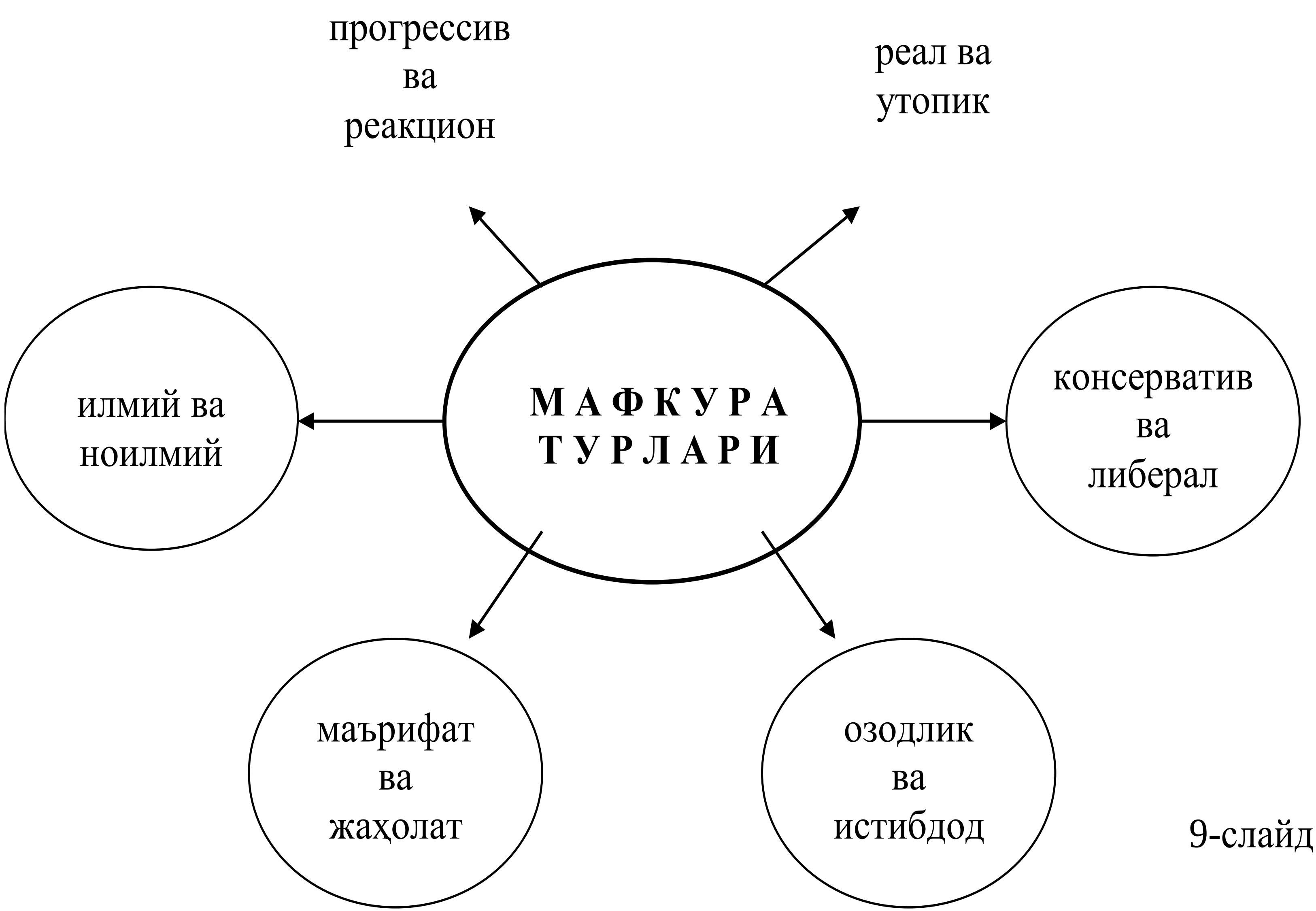

прогрессив
ва
реакцион
реал ва
утопик
илмий ва
ноилмий
МАФКУРА
ТУРЛАРИ
консерватив
ва
либерал
маърифат
ва
жаҳолат
озодлик
ва
истибдод

9-слайд

МАФКУРАНИНГ ФАЛСАФИЙ ТАЛҚИНИ

Мафкура – муайян ижтимоий гуруҳ, ижтимоий қатлам, миллат, давлат, халқ ва жамиятнинг эҳтиёжлари, мақсад-муддаолари, манфаатлари, орзу-интилишлари ҳамда уларни амалга ошириш тамойилларини ўзида мужассам этадиган ғоялар тизимидир

Миллий мафкура

- Миллатнинг этно-ижтимоий бирлик сифатида мавжуд бўлиши ва ривожланишини, эркин ва озод тараққиётини ғоявий асраш, таъминлашга қаратилган қарашлар тизими.

- «Миллий мафкура»ни фақат битта миллат ёки халқнинг мафкураси, деб тушуниш тўғри эмас. У муайян жамият ёки давлатнинг умумий мафкураси маъносини ҳам англатади. Чунки «миллий» сифати «миллат» сўзидан келиб чиққан бўлиб, нафақат муайян этник бирлик, балки «давлат» маъносини ифодалаш учун ҳам хизмат қилади. Масалан, «миллий даромад», «миллий қуролли кучлар» бирикмаларида у айнан, «давлат» сўзининг маънодоши сифатида ишлатилади.

11-слайд

Уюштириш
Муайян ғояга ишонтириш
Сафарбар этиш
МАФКУРАНИНГ АСОСИЙ МАҚСАДЛАРИ
Харакат дастури бўлиши
Маънавий-руҳий рағбат-лантириш
Ғоявий иммунитетни шакллантириш
Ғоявий тарбиялаш

Миллий мафкуранинг асосий ғоялари

Ватан равнақи

Юрт тинчлиги

Халқ фаро-вонлиги

Комил инсон

Ижтимоий ҳамкорлик

Миллатлараро тотувлик

Диний бағрикенглик (тотерантлик)

Асосий мақсад - озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиш

МИЛЛИЙ МАФКУРАНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

МУСТАҚИЛ ДУНЁҚАРАШ ВА ЭРКИН ТАФАККУРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	ЭРКИН ФИКРЛИ, СИЁСИЙ ФАОЛ ИНСОННИ ТАРБИЯЛАШ	УМУММИЛЛИЙ БИРЛИК МУҲУТИНИ ЯРАТИШ
МИЛЛИЙ ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ	ТАРИХИЙ ХОТИРАГА САДОҚАТ	МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ
“ЎЗБЕКИСТОН ЯГОНА ВАТАН” ТУЙҒУСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	БУНЁДКОРЛИК ФАЗИЛАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	МИЛЛИЙ ИФТИХОР ВА ҒУРУРНИ ТАРБИЯЛАШ

Миллий ғоя тамойиллари

Миллий онг, миллий тафаккур-нинг, ўзликни шакллантиш-га йўнал-

Миллатни бирлаш-тиришга қаратил-ганлиги

Миллат манфаати-ни ифодалаши

Илғор миллий урф-одатлар, анъаналар, қадриятларни ривожлан-тириш ва мустаҳ-

Миллий ғурур, ифтихор

Миллий мерос, тарихий хотирани

Ватанпар-варлик, миллат-парвар-лик

Мустақил субъект

Озодлик

Бағр кенгл

Миллий мафкура
тамойилларининг амалий йўналишлари
Ижтимоий соҳада
Иқтисодий соҳада
Сиёсий соҳада
Маънавий соҳада
Тенглик
Хилма-хил мулкчилик
Фикрлар ранг-баранглиги
Комил инсон
Эркинлик
Эркин хўжалик фаолияти
Эркин сайловлар
Эътиқод эркинлиги
Ҳамкорлик
Эркин иқтисодий муносабатлар
Демократия
Миллий меросни асраш ва ворислик
Жамиятнинг ижтимоий барқарорлиги
Ватан равнақи, юрт тинчлиги, халқ фаровонлиги

Миллий ғоядаги халқнинг мақсади ва муддаоларини амалга ошириш зарурияти
Ҳар қандай жамият ва давлатнинг ўз миллий ғояси бўлиши шарт
Инсонлар тафаккурини ўзгартирмасдан олий мақсадга эришиб бўлмайди
Миллатнинг ўзлигини англашига эришиш
Эркин демократик бозор муносабатларига асосланган тузумга ўтиш

2017-2021 ЙИЛЛАРДА ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ

- **I. Давлат ва жамият қурилиш тизимини такомиллаштириш**
  (**Мовий ҳаворанг** – осмон ва тоза сув рамзи, буюк Амир Темур давлатининг байроғининг ранги)

- **II. Қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш**
  (**Сиёҳранг**– қонунийлик элементлари ҳисобланган устуворлик ва ор-номуслилик рамзи)

- **III. Иқтисодиётни ривожлантириш ва эркинлаштириш**
  (**Тилларанг** – иқтисодиётни ривожлантириш элементлари ҳисобланган куч-қудрат ва бойлик рамзи,)

- **IV. Ижтимоий соҳани ривожлантириш**
  (**Қизил ранг** – ҳаёт ва аҳолининг муносиб турмуш тарзини таъминлаш рамзи)

- **V. Хавфсизлик, диний бағрикенглик ва миллатлараро тотувлик, ўзаро манфаатли ва амалий ташқи сиёсат**
  (**Оқ ранг** – тинчликсеварлик сиёсати элементлари ҳисобланган тинчлик ва софлик рамзи)

Миллий ғоя фанининг бошқа фанлар билан алоқадорлиги

- **Фалсафа,**
- **Тарих,**
- **Иқтисод,**
- **Этика,**
- **Эстетика,**
- **Маданиятшунослик,**
- **Маънавият асослари,**
- **Диншунослик.**